

Cena Kurjera:

W Warszawie: podana jest nagłówku numeru wieczornego.
Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztową i koszt ekspedycji wynosi: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.

Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera ani w Warszawie, ani na prowincji przyjmowana być nie może.

Numer pojedynczy kop. 3.

Dziś: Izydara Biskupa.
Sobota: Wincentego Fererjusza W.
Niedziela: Wilhelma Opata.
Poniedziałek: Epifanijusza Bisk.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dni poświęcane tylko wieczorem.

ROK SZESZĆDZIESIĄTY CZWARTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-tej rano do 1-ej w południe.

Wschód słońca o godzinie 5 minut 37.
Zachód " 6 " 31.
Długość dnia godzin 12 minut 54.
Przybyło " 5 " 16.

Wschód księżycy o godzinie 10 minut 26 z.
Zachód " 2 " 31 w.
Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 7 cali 1.

Cena ogłoszeń:

Reklamy: za jeden pierwszy raz 25 kop., każdą następną raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden raz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych, z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczane nie będą. Ogłoszenia do Kurjera przyjmuje także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frendlera, ulica Senatorska № 18.

Wtorek: Dyonizego Biskupa.
Środa: Marij Kleofy.
Czwartek: Wielki Ezechiela Proroka.
Piątek: Wielki Leona Papieża.

Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 6-ej rano.

KALENDARZ.

Odczyty: Na dochód Towarzystwa osad rolnych i przytułków rzemieślniczych dokonanie rzeczy dra Wojciecha hr. Dzieduszyckiego p. t. „Ostatni poganie“ odczytana w zastępstwie autora przez literata p. M. Gawalewicza. (Sala ratuszowa—godzina 6 wieczorem.)

Widowiska: Teatr wielki: „Fromont junior et Risler senior“;—Teatr rozmaitości: „Życie paryskie“;—Teatr mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): „Numer o dwóch łózkach“, „Flegmatyk“, „Po drodze“ i „Piękna młynarka“. (Godzina 7 i pół wieczorem.)

Walki uliczne w Cincinnati.

Od kilku dni telegramy przynosiły zdumiewające wieści o krwawych walkach ulicznych w Cincinnati. Rzecz ta w dokładniejszych zarysach przedstawia się jak następuje.

W mieście panowało oddawna już rozgoryczenie na sądziców miejscowych, których posądzano po prostu o przekupstwo...

Czarę niezadowolonia przechrzył proces niejakiego Bernera.

Młody ten człowiek sam się przyznał, iż w zamiarze rabunku zamordował swojego pracodawcę Kirka.

Dawniejsze łagodne wyroki śmierci wydane na niewatpliwych morderców wywołały zwłaszcza w kotach robotniczych oburzenie. Od r. 1866-go, pomimo popełnienia mnóstwa morderstw, nie wydano ani jednego wyroku śmierci, a w 42 wypadkach wymierzono kary tak łagodne, iż ludność usprawiedliwić mogła wyroki chyba—przekupstwem. Wielu mordercom pozwolono uciec z więzienia; obecnie siedziało zamkniętych jeszcze dwudziestu zbrodniarzy, zastępujących, wedle zdania ludności amerykańskiej, bezwarunkowo na karę śmierci.

W ubiegły piątek izba handlowa zwołała meeting ogólny do sali muzycznej, ażeby potępić łagodny wyrok na Bernera.

Zgromadzeniu, w którym uczestniczyła przeważnie inteligencja, przewodniczył kapitan Kemper; uchwały zapadły energicznie, ale dyktowane rozsądkiem i taktem.

Dopiero po rozejściu się większości pozostała garstka ułożyła się pomiędzy sobą, aby napaść na więzienia. Po drodze wzrosła ona szybko w tłum wielotysięczny. Umysły rozgrzały się błyskawicznie.

Zamkniętą bramę więzienia, której na pukanie napastników nie otwarto, usiłowano podważyć potężnymi kłocami.

Usiłowania uwieczyl wkrótce pożądany skutek—masa wlała się z impetem w dziedziniec więzienny.

Tutaj stanęło przeciw nim dwunastu stróżów uzbrojonych w rewolwery, które skierowano w piersi ludzi.

Początkowo napastników zdjęło przerażenie. Wkrótce jednak barczysty murzyn uderzył im drogę, wołając, że stróże mają zakaz strzelania do ludu, co było istotnie prawdą. Wdarło się teraz bez oporu aż do sali Bernera, którą wszakże znaleziono pustą, gdyż władze, przewidując napad, wysłały go w pierw kolejną do innego miasta.

Zniknięcie zbrodniarza spotęgowało jeszcze wściekłość... Zażądano teraz pokazania sobie negra, który po kolei wymordował całą swą rodzinę, aby ciała jej sprzedać do anatomicznego prosekterjum w uniwersytecie. Gdy wszakże i jego nie znaleziono, rozpasany tłum zaczął znęcać się nad budynkiem więziennym.

Przywieziono beczkę smoły i usiłowano ją podpalić. W tejsze chwili jednak ukazała się milicja, którą wprowadzono podziemnym kruzgankiem. Żołnierze oczyścili naprzód dziedziniec, a gdy tłum przy bramie skupił się znowu, zaczęli doń z zimną krwią strzelać.

Walka trwała do rana... twierdzą, że w dniu tym zginęło z ludu pięć osób, a 32 było rannych.

Morderca Berner spędził tę noc bardzo też niespokojnie. Pociąg kolei żelaznej, który wioził zbrodniarza, został wstrzymany przez ludzi, pragnących go zamordować. Berner zdołał wszakże przez korytarz, idący wzdłuż wagonów, uciec—i znikł w ciemności.

Schwytano go dopiero w sobotę zrana na jednym z przedmieść w Cincinnati.

Sobota przeszła dosyć spokojnie...

Dopiero o godzinie 10-ej wieczorem zaburzenia ponowiły się i przybrały straszliwe rozmiary.

Policja obaczyła się bezsilną... Lud widocznie wyległ na pastoszenie. Dotarł on do gmachu sądowego, obsadzonego przez policję i wojsko, i podpalił go...

Nadbiegła straż ogniowa. Ale lud nie dopuścił jej do ratunku i siekierami porąbał sikawki w kawały. Gmach spłonął do szczytu, wraz z wszystkimi archiwami i biblioteką.

Mówią, że ciskano nawet do wnętrza gmachu bomby dynamitowe, które gwałtownie eksplodowały i trzech żołnierzy zabiły.

Dopiero, gdy rozruch przybrał przerażające rozmiary, wkroczyło w akcję wojsko. Otwarto gęsty ogień karabinowy i poczęto strzelać nawet z przywiezionej na plac boju kartaczoznicy. Lud odebrał ją i dopiero po zaciętej walce oddał napowrót.

Liczbę zabitych w dniu tym podają na dwieście. Inne biuletyny liczą ich 50—75. Zginął kapitan milicji.

Walka trwała przez całą noc do rana...

W niedzielę pomimo słonecznej pogody ulice były jakby wymarłe. Drogi wiodące do więzienia zabarykadowano. Całą milicję ze stanu Ohio wysłano coprędzej do Cincinnati w obawie ponowienia się zaburzeń. Utworzono straż obywatelską.

Niesłychany ten wypadek w całej Ameryce wywołał sensację.

Ogólnie porównywiają wypadki w Cincinnati z komuną paryską.

X.

Z sali sądowej.

Morderstwo Sztrejowej.

W dniu wczorajszym zaznajomiliśmy czytelników z treścią krwawego dramatu, którego widownią dnia 16-go czerwca r. z. było mieszkanie kontrolera tramwajów, Franciszka Sztreja.

Podaliśmy już w kilku słowach i zeznanie samego oskarżonego, złożone przez niego po odczytaniu aktu oskarżenia.

wi nie stało—i nieuspokoili się, aż psa wesolo znowu podskakującego zobaczył.

Małej wagi wypadek ten, dał pobudkę do wyciągania różnych wniosków nad charakterem pana i nad przywiązaniem jego do faworyta, który w oczach wszystkich urósł do nowej potęgi.

Wiedzano już, że na Parola szczególną uwagę zwracać należało, żeby się panu hrabiemu stać miłym.

Przez cały jeden dzień tak prawie hr. Adalbert w towarzystwie Sokalskiego, Parola i służącego z kluczami, obchodził wszystkie kąty, zaglądał, rozpytywał, nieokazując ani zdumienia, ani uciechy, a raczej pewien rodzaj zakłopotania i znudzenia.

Podany mu, na żądanie spis wszystkich sług, oficjalistów, gracjalistów—obudził w nim widoczne zdumienie, podziw, niemal niedowiarstwo, tak liczba ich była znaczna.

Nieszło i to ciekawych oczów, tak jak wszystkie poruszenia, najważniejsze słowo wyszło z ust milczącego hrabiego. Opisywali go jedni drugim dopatrując się cech i znamion charakteru, który się odgadnąć niedawał.

Łagodny wyraz twarzy nawet, wytlomaczony został jako rodzaj pogardy i lekceważenia. Nie wyrokowano jeszcze—lecz wróżono więcej złego niż dobrego.

Chodzący za nim jak cień kamerdyner Sokalski, jeszcze smutniejszych domysłów był przedmiotem... Nie wątpiono o jego przewadze i wpływie na hrabiego, równającym się, co najmniej—znaczeniu Parola—ale nie umiano jeszcze rozstrzygnąć, kto z nich znaczył i mógł więcej.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

15)

WYSOKIE PROGI.

Powieść w dwóch tomach

J. I. Kraszewskiego.

(Dalszy ciąg).

Godzili się wszyscy na to, że człowiek był zagadkowy, zamknięty w sobie i—straszny—każde jego pytanie obracano na wsze strony, ciągnąc z niego wnioski, krok wszelki tłumaczono...—Samo milczenie wydawało się groźnym.

Dodawszy do tego nader poważną i imponującą postać kamerdynera—który tylko wszędzie zazięrał—w istocie ludzie do łagodnej podkomorzynnej nawykli, nastraszyć się mogli. Przewidywano już następstwa najokropniejsze.

Ale, pierwszych dni sam stary pałac, długimi laty do trybu życia podkomorzynnej zastosowany dzielnie, dostarczył dość zajęcia, nim się z nim przybysze obeznali.

Apartamenta nieboszczki—gościnne opróżnione przez zbiegłych rezydentów i rodziną—wszystko stało pustkami i czekało nowego przeznaczenia. Od lat trzydziestu nie się tu prawie nie zmieniło, nagle miał nastąpić—przewrót zupełny!

—Co to będzie? co to będzie?—szepiała służba po kątach...

Część pokojów była umeblowana niegdys kosztownie i wystawnie, czas odjął nieco blasku tej okazałości, lecz zawsze było to za paradne dla hr. Adalberta, który ani się myślał tu wprowadzać.

Cały szereg sal, pokojów, gabinetów—pozostał niemy i smutny... Nie rozporządził hrabia niczem... Obojętnie też przyjął spisane teraz inwentarze, wykazujące wielkie zasoby sreber, kosztowności, pamiątek i t. p.

Podkomorzyna rozdarowywała wiele, ale też kupować lubiła, a były rzeczy z którymi rozstawać się nie chciała.

Hr. Adalbert okazał tylko zdziwienie nad mnogością sprzętów nieużytecznych... Rozmaitego usposobienia rezydenci potrzebowali mnóstwa rzeczy, które się dla nich tylko sprowadzały. Było więc kilka fortepianów, dwa bilardy i rodzaj biblioteczki, złożonej z dzieł najosobliwiej dobranych. Obok senników znajdowały się traktaty o muzyce, filozofji i ulubione Adalbertowi „Tysiąc i jedna noc“.

Ze tu się potroszą rzadzili wszyscy i wszystkie przysługiwali, każdy wedle swego smaku i po swej myśli, nabierało się najrozmaitszych rzeczy niepotrzebnych i dziwnie od siebie odbijających. Roboty włóczęk, koszyki obszywane stały obok kosztownej starej porcelany.

Właśnie w kącie jednego z gabinetów na gerydoniku spostrzegł Sokalski z podziwieniem przepysznaną wazę chińską (vieux chine), którą lepiej niż hr. Adalbert umiał ocenić, gdy Parol w czasie podróży zaprawiwszy się do ścigania myszy, postrzegł przemykającą się pod ścianą i niepowściągliwy rzucił się na nią, potracił o gerydon, obalił go; stare, kosztowne naczynie spadło i rozbiło się na drobne kawałki, a mysz uciekła.

Hrabia zamiast nbolewać nad stratą pięknego wazonu, naprzód poskoczył obaczyć czy się co Parolo-

Dzisiaj wypada nam dorzucić w tym względzie jeszcze kilka ważnych szczegółów.

Otóż Wybrański twierdził, iż w zamordowaniu nie przyjmował udziału; gdyż, zaszedłszy do mieszkania po kilkominutowym oczekiwaniu na ulicy, ujrzał tam już tylko trupa ofiary. Obok ciała zabitej stał oprócz Bętkowskiego jakiś nieznanomy mężczyzna wysokiego wzrostu, z brodą. Bętkowski poskoczył do podsądnego i przysięgł rozkażać, iż tego, co widział, nie opowie nikomu. Co do innych szczegółów opowieść W. w sądzie brzmiała tak samo jak na śledztwie pierwiastkowym.

Do sali wprowadzono świadków. W liczbie ich, oprócz dwóch aresztantów z tutejszego więzienia, znajdował się też zakuty w kajdany i strzeżony przez dwóch żandarmów Bętkowski. Przy rekonoscencji świadków, B. odpowiada głosem pewnym siebie, iż wyrokiem prawomocnym jest skazany na śmierć przez powieszenie.

Następuje odebranie od świadków przysięgi, od której wyłączono Bętkowskiego, jako współoskarżonego, Sztreja, jako męża zabitej, oraz Kondrackiego, jako pozbawionego praw.

Następuje badanie świadków.

Przed sądem staje najpierw Franciszek Sztrej (katolik, lat 47). Opowiadanie jego w znacznej mierze jest powtórzeniem zeznania złożonego na śledztwie pierwiastkowym i znanego już czytelnikom z przytoczonej wczoraj osnowy aktu oskarżenia. Ze łzami w oczach nadmienia dalej o podejrzeniu, które w pierwszej chwili na niego rzucono, posadzając go, iż nie kto inny, lecz on sam zabił swą żonę.

Do sali woźni i żandarmi wprowadzają Bętkowskiego. Zeznaje on, iż mieszkał wraz z Wybrańskim u Polowej. Obadwaj byli bez żadnych środków do życia. Wiedząc, iż Sztrejowie, z którymi poznał się u swej narzeczonej, są ludźmi zamożnymi powziął projekt okradzenia ich i myśl tę podał Wybrańskiemu. Kradzieży tej dokonali wspólnie z Serafinowiczem i Kondrackim, z którymi zapoznał go Wybrański. Zamierzali też okraść kucharza Stokowskiego na Podwalu, lecz to im się nie powiodło. Gdy umawiali się w przedmiocie okradzenia Sztrejów, Wybrański rzekł: „Ostatecznie zabiłbym tę kobietę, choć może myślicie, że na to nie wyglądam...“ Słowa te słyszeli Kondracki i Serafinowicz, którzy Wybrańskiego nazywali po imieniu „Władziem“.

W sobotę zrana Wybrański oznajmił, iż nie ma już co robić w Warszawie, i że jeszcze tego samego dnia muszą „skończyć interes“ ze Sztrejami. W tym celu po południu wybrali się na Pragę, gdzie przyłączyć się do nich miał trzeci współnik „zarekomentowany“ przez Wybrańskiego. W. miał już wtedy w kieszeni kamień, który podniósł był w koszarach mirowskich i schował do tylnej kieszeni surduta. Przechodząc przez ogród Saski, spotkali się z Kondrackim i Serafinowiczem. Następnie na moście Aleksandrowskim zeszli się z owym trzecim swoim towarzyszem, którego W. nazywał Szymciem i we trzech poszli do mieszkania Sztrejów.

W myśl ułożonego wcześniej planu Wybrański pod pozorem przyniesienia depeszy miał dostać się do wnętrza mieszkania. Po chwili jednak zszedł na dół, oznajmiając, iż teraz nic zrobić nie można, ponieważ u Sztrejowej jest jakaś kobieta z dzieckiem. Odeszli więc ztamtąd i powrócili ponownie dopiero między godziną 8-a i 9-tą wieczorem. B. mniemał ciągle, iż dokonają tylko kradzieży. Wspólnicy polecieli mu zostać przed domem i śledzić, czy nie nadchodzi Sztrej, a sami poszli na górę. Minęło z pół godziny, poczem Wybrański i „Szymon“ powrócili...

„Czy żyje, czy zabita?“ — zapytałem ich — mówił dalej Bętkowski. Wybrański odparł, iż zabił Sztrejową kamieniem, który miał w kieszeni; zaręczał, że łupem potem się podzielił i że nie się nie wykryje, lecz prosił zarazem Bętkowskiego, iżby tenże niezwłocznie Warszawę opuścił. W końcu B. dodaje, że wieczorem — wbrew twierdzeniu podsądnego — nie chodził z nim nad Wisłę i że cały wieczór spędził w towarzystwie Łompińskiego w jednej z restauracji na ulicy Długiej.

Badanie Bętkowskiego trwało długo, zwłaszcza, iż od czasu do czasu przerywały je gorące protestacje ze strony Wybrańskiego, który, jak wiemy, zupełnie inaczej opowiadał o całym fakcie.

— A ten kamień, łajdaku, coś go nosił dwa dni w kieszeni... — wołał dcn z gniewem Bętkowski, którego prezydujący strofuje za niewłaściwe znalezienie się.

Po półgodzinnej przerwie sąd bada z kolei świadków: Kondrackiego, Serafinowicza, Łompińskiego, Piłową, Plewkę, Przespolewskiego, Hagel, Głowiacką, Frankego i Fogla.

Dwaj pierwsi są aresztowani.

Opowiadają oni o tem, jak Bętkowski „nadawał kradzieże“ im i Wybrańskiemu. Wedle ich opowie-

ści w sobotę w Saskim ogrodzie Bętkowski miał mówić, iż bądźco bądź musi „dziś zrobić swoje“. B. rozmawiał wtedy z Wybrańskim o okradzeniu kontrolera tramwajów z Krochmalnej ulicy. Gdy więc nazajutrz świadkowie usłyszeli o morderstwie żony kontrolera z owej ulicy, zameldowali niezwłocznie w policji śledczej, iż prawdopodobnie winnymi w tej sprawie są B. i W. W końcu Kondracki i Serafinowicz nadmienili, iż w sobotę po południu, spotkawszy Bętkowskiego i Wybrańskiego, widzieli, iż w kieszeni pierwszego z nich „coś sterczało“, lecz czy to był kamień, nie wiedzą. Prezydujący skonstatował, iż na śledztwie pierwiastkowym świadkowie wymienili w tym względzie wyraźnie „Władysława“ (Wybrańskiego); K. i S. twierdzą jednak, iż to błąd w protokule i obstają przy swoim zeznaniu.

Następny świadek—Łompiński zeznaje, iż wieczorem w sobotę był z Bętkowskim w restauracji.

Z zeznania Marjanny Pił, u której B. i W. mieszkali, dowiedzieliśmy się, iż ten ostatni miał dawniej sklep własny w Kaliszu, a w Warszawie trudnił się różnymi spekulacjami, np. sprzedażą węgla.

Stróż Plewko zeznaje, iż podsądnego nigdy zdaje się nie widział.

Świadek Przespolewski od 15 lat zna Wybrańskiego, który miał w Kaliszu handel towarów kolonialnych i cieszył się reputacją porządnego człowieka. Na prośbę W., świadek zastawił doręczony mu przez tegoż zegarek srebrny u starozakonnej Hagel. Ta ostatnia fakt ten potwierdza.

Zeznania Głowiackiej, Frankego i Fogla, nie budzą żywszego interesu, więc dla braku miejsca pomijamy je tutaj.

Nastąpiło potem uzupełniające badanie Bętkowskiego, Kondrackiego, Sztreja i Łompińskiego i odczytanie dwóch protokołów oględzin mieszkania, które było widownią morderstwa.

Ekspert prof. Kotelewski, wyraża opinię, iż denatkę ogłoszono naprzód ciosem, zadany w głowę narzędziem tępe, którym mógł być kamień znaleziony w kuchni w kominie; śmierć zaś jej nastąpiła z uduszenia.

O godzinie 5½, prezydujący zamknął śledztwo główne, odracząc rozprawy na dzień dzisiejszy.

Posiedzenie rozpocznie się dziś o godzinie 11-jej zrana.

Fr. N.

Sprawa Kraszewskiego

W ostatnim numerze *Kraju*, w korespondencji berlińskiej czytamy co następuje:

„Czuję się w obowiązku przesłać wam tych kilka słów o sprawie J. I. Kraszewskiego, zapewne żywo was obchodzącej, gdyż z niemieckich dzienników pełnych sprzeczności, niedokładności, a nawet tendencyjnych potwarzy, niewiele się prawdy dowiedzieć możecie.

Pisano o niej i pisało wiele, lecz z taką lekkomyślnością, bez najmniejszej krytyki przyjmując wszystko co się gdzie, bodaj na śmietnisku, wynajdzie, iż z tego nic jasnego wyciągnąć niepodobna.

W roku przeszłym, gdy sprawa się rozpoczynała, dzienniki berlińskie i niemieckie w ogóle, odzywały się z takim taktiem, umiarkowaniem, a nawet sympatją o oskarżonym, a z taką słuszną wzięciem o niktzemnym i przewrotnym denuncjancie, iż bezstronność ich i szlachetne usposobienie poszanowanie obudzało. Dziś, jakby na dane jakieś tajemnicze hasło, powiał wiatr z innej strony. Niema potwarzy, którąby na nieszczęśliwego Kr. nie rzucono. Z największą zaciętością napadają na niego, szczególnie dowodząc, iż był zawsze nieprzyjacielem narodu niemieckiego, a zwłaszcza zaś Prus, popierając to wyjątkami poobcinanymi umyślnie i złośliwie z powieści jego „Bez serca“ („Ohne Herz“), którą niedawno drukowała *Neue freie Presse*.*)

Tymczasem zapominają o tem, że też same dzienniki, które dziś występują z tem twierdzeniem, w roku przeszłym podnosiły udział Kr. i cytowały mowę jego, w r. 1859-ym, mianą w Warszawie na obchodzie schillerowski. W samym romansie inkryminowanym, Kr. dowodzi, iż do Prus należy przyszłość, bo mają z sobą energję, karność, świadomość celu i geniusz niezaprzeczony jedyne dziś męża stanu w Europie. Frzemierzając to dzienniki podnoszą, nie nieznaczące wzmianki o szorstkości i surowym obyczaju, o Wiedniu porównywanym do Berlina, gdy właśnie głębsze znaczenie paraleli na korzyść ostatniego wychodzi.

Jeżeli się nie mylę, cała ta krucjata płynie z jednego źródła, z którego wyszła denuncjacja niktzemna; niechca tego widzieć dzienniki i służą, mimowoli może, niegodziwemu potwarcy, starając się opinię podburzyć przeciwko oskarżonemu.

To wystąpienie przeciw pogębionemu starcowi, w chwili gdy trybunał ma sędzić jego sprawę, bolesnem jest i usprawiedliwić się nie daje. Niema za co mścić

*) Powieść tę drukowaliśmy współcześnie z *Presse* w r. 1882-ym.

się nad tak srodze uciesnionym człowiekiem. Bądźco bądź zemsta szlachetnym duszom nie przysłała.

Dnia 12-go maja sprawa ma być sądzoną, tymczasem położono sekwestr na całe mienie oskarżonego, który leży ciężko chory i najmniejszej niema wątpliwości, że w 72-im roku życia, w jego stanie zdrowia, nie przeżyje ciosu, który go tak srodze dotknął.

O ile dowiedzieć się mogłem, chociaż na duchu nie upada, cieleśnie zaledwie się dźwiga. Cierpienie pęchacza, enfizema silnie rozwinięte, katar żołądka, rozdrażnienie nerwowe, przy nierozłączonych od tego stanu rzeczy wzruszeniach, trwających dziesięć miesięcy, złamają i dobijają starca. Tak mi mówią ci, co go widzieli i słyszeli o tem od lekarzy. Smutną tą nowiną dzielę się z wami, lecz pocóż się ludzi daremnie... Wszyscy z wielką ufnością w uczucie sprawiedliwości w bezstronność trybunałów niemieckich, czekamy końca sprawy, ale w każdym razie człowiek, wątpię aby mógł być ocalonym. Siły się wyczerpały.

Potrzebuję dodawać, że ogólne przeciwko polakom usposobienie nie jest i nie będzie bez wpływu na przebieg sprawy.

Pocieszamy się tylko tem pamiętnym przysłowiem: *Il y a des juges à Berlin*—które zarówno i do trybunału lipskiego zastosowaniem być powinno.

R.“

WIADOMOSCI BIEŻĄCE.

— W końcu r. 1882-go długość wszystkich kolei w państwie rosyjskiem wynosiła 21,415 wiorst (w r. 1881-ym 21,244 wiorst), których wybudowanie kosztowało 2,351,193,097. Ogólny dochód w roku sprawozdawczym osiągnął sumy rs. 214,977,510, czyli 10,084 rs. na wiorstę; wydatki zaś rs. 144,243,507, a zatem na wiorstę rs. 6766. Czysty zatem zysk w r. 1882-ym stanowiła suma rs. 70,734,083, tj. 3318 rs. na wiorstę.

— Według dziennika kijowskiego, Królestwo Polskie połączone zostanie z chwilą otwarcia kolei żabińsko-pińskiej komunikacją kolejową z Pińskiem a ztąd po Prypeci za pośrednictwem kijowskiego towarzystwa żeglugi parowej, rozporządzającego 30-ma parowcami, z rozległą komunikacją wodną na długości 2,500 wiorst. Wymienione towarzystwo już teraz z otwarciem żeglugi ustanowiło komunikację wodną pasażerską między Pińskiem, Kijowem i naddnieprowemi okolicami. Koszta przejazdu do Kijowa tą drogą przez Pińsk będą niższe blisko o 30% aniżeli kolejną z Warszawy do Kijowa.

— Na linii nowootwierającej się drogi żelaznej dąbrowskiej ministerjum wojny ustanawia biura przewozu wojska i bagaży wojskowych: w Iwangrodzie (Dąblinie), Koluszkach, Radomiu, Kielcach i Końskich. Biura w Iwangrodzie (Dąblinie) i Koluszkach, służyć mają także dla innych dróg żelaznych krzyżujących się na tych stacjach. Biuro w Końskich funkcjonować będzie tylko w lecie podczas manewrów, odbywających się pod tem miastem.

— Na stacji kolei nadwiślańskiej przybudowane są dwie pary relsów wraz z dość złożonym systemem zwrotnic do wekslowania i ustawiania pociągów.

— Dyrektor dróg warszawsko-terespolskiej i nadwiślańskiej Gnoiński w dniu wczorajszym powrócił z Petersburga.

— Magazyn składowy na Pradze rozpoczął wydawanie agentom i kupcom prób zboża z wagonów nadobciążających w pełnym ładunku.

— Marki pocztowe nowego stempla ukazały się od kilku dni w kursie; różnią się one od poprzednich kolorem, z pozostawieniem dawnego rysunku i formatu.

— Targ Witkowskiego rozszerzonym został znacznie przez przyłączenie części placu pomiędzy ulicami Wronią, Sienną i Okopową. Miejsce to dotąd jeszcze nie zostało zabrukowane, jest już wszakże splantowane. Targ Witkowskiego przez przyłączenie tego miejsca stał się jednym z najobszerniejszych placów w Warszawie.

— Przedłużenie ulic Ceglanej, Luckiej, Grzybowskiej i Krochmalnej poza okopy miejskie aż do ulicy Karolkowej zostało już prawie dokonane; po zniesieniu granicy miasta nowa dzielnica będzie się mogła rychło rozwinąć.

— Na ulicy Karolkowej po obu stronach ulicy Wolskiej rozpoczęto układanie rur gazowych.

— Z sali odczytów.

Drugi z kolei wykład hr. Dzieduszyckiego o „Ostatnich poganiach“, odczytany również jak pierwszy w zastępstwie meobecnego autora, przez p. Marjana Gawalewicza, poświęcony był zarysowi usiłowani, podjętych przez ostatnich filozofów świata

klasycznego, celem ujęcia obumierających już podczas zasad religii pogańskiej w rozumowe karby filozoficznego systemu.

Główną część prelekcji wypełniło zobrazowanie metafizycznych zasad neoplatonizmu.

Protoplaści tej szkoły, jako to Philo i Numenius, nie byli tu uwzględnieni zupełnie; natomiast słuchacze mieli możność dokładniejszego obznajmienia się z teorią właściwego twórcy szkoły neoplatonicznej. Plotyna (205—270 po Nar. Chr.), którego nauka o trójcy i zarazem jedności wszechbytu (istność—rozum—duch) i ekstazie, jako źródle prawdziwego szczęścia i cnoty, podana została w dość obszernem obrobieniu.

W końcu oddano tu w kilku słowach hold zasługom Porfirjusza (w III wieku), który wszystkie aforystyczne pisma swego mistrza w systematyczną całość zebrał, i przytoczono treść poglądów Jamblicha (+ 330 r.), który teologiczną metafizykę Plotyna rozwinął w duchu bardziej dla ogółu dostępnym.

P. Gawałewiczowi za umiejętne odczytanie wykładu słuchacze podziękowali oklaskiem.

Trzeci i ostatni odczyt w tej samej materji, który będzie zarazem ostatnim w cyklu tegorocznych prelekcji na rzecz Osad Rolnych, odbędzie się dziś o godzinie 6-ej wieczorem.

= Raut.

Tegoroczny post, ożywiony więcej od zeszłorocznego, wywołuje całe szeregi spokojnych ale świetnych wieczorów.

Wczoraj w domu pp. M. obywatelstwa z Podola odbył się okazały raut, urozmaicony muzyką i teatrem amatorskim.

= Album.

Pokazywano nam w tych dniach skromnej konstrukcji album, należący do młodzianki hr. T. Z. Album to budzi treścią swoją iście niezwykle zajęcie.

Są w niem bowiem podpisy i monogramy najznakomitszych rodzin w kraju, celnych przedstawicieli świata artystycznego i literackiego, mnóstwo szkiców odręcznych i poezyj.

Jest tam tamże kilka utworów w językach obcych.

= Zabytek.

Jeden ze zbieraczy wileńskich posiada wędkę, którą miał ryby łowił Stanisław August.

Sprzęcik ma prostą budowę, rękojeść tylko, ubra na koralami, zdradza jego arystokratyczne pochodzenie.

= Przygotowania wojenne...

Przez komorę tutejszą przechodzą transporty zagranicznych figlów używanych do tradycyjnego „śmigusa”.

Niektóre z tych gracików odznaczają się rzeczywistą pomysłowością.

Sekretu ich jednak zdradzać nie będziemy!

= Nowe fabryki.

W ciągu ostatnich kilku miesięcy w okolicach Warszawy powstało ośm nowych fabryk a mianowicie: fabryka krochmalu w Grochowie, garbarnia w Piasecznie, dwie fabryki guzików na Woli, browar w Nowym Dworze, fabryka taśmy w Kamionku, odlewów żelaznych również w Kamionku, wreszcie fabryka wyrobów żelaznych we wsi Koło.

Nadto założone zostały dwie cegielnie w Kaskadzi i Szcześliwicach.

= Szybko.

Pięć miesięcy temu w jesieni gwałtowny ogień zniszczył szereg domów przy ulicy Chłodnej, nieopodal Żelaznej.

Dziś ślady po pożarze znikły, a na miejscu zgłiszczy wznoszą się rusztowania murarskie budujących się nowych domów.

= Z Wisły.

W tych dniach przepłynęła obok Warszawy łódź parowa, nabyta w Elblągu przez jednego z zamorskich obywateli przywiślnych za sumę 4,000 marek.

Łódź ma służyć jako holownik do transportu buraków i zboża.

= Małe przypomnienie.

Z powodu nastąpienia cieplejszej pory, a ztąd porządkowania ogrodu Saskiego, jak również wypuszczenia ptastwa na staw, wartoby było zwrócić uwagę na psy, bujające dotąd swobodnie po alejach i trawnikach.

Trochę uwagi ze strony stróżów pilnujących wejścia, a „letni salon Warszawy” zaprzestanie służyć za arenę wyścigów dla swawolnych czworonogów.

= Chrzest.

Ks. Andrzej Reuke, wikariusz parafji św. Antoniego, dopełnił w dniu wczorajszym w kościele pp. Wzytek obrzędu chrztu św. na 19 letniej izraelitce, której nadano imiona: Marja Emilia.

Rodzicami chrzestnymi byli p. J. K. i pani E. Z.

= Także kulturreger.

Do mieszkania pp. S., wszedł jakiś „landsman” i począł narzucać kupno różnych lichych rycin.

Gdy jednak p. S. nie smakowała w całej jego kolekcji, „kulturreger” rozrucił przed nią osobną tekę z rycinami wielce nieprzyzwoitej treści...

P. S. udała, iż idzie po pieniądze do drugiego pokoju i powróciła z mężem, który powierzył krzewiciela oświaty i sztuki w ręce policji.

= pojedynek amerykański.

Ubiegłej niedzieli w pewnym zbyt wesołym... domu pokłócili się dwaj subiekci handlowi.

Zobelzony słownie subiekt D. uaczył swojego towarzysza J.

Czynnie zobelzony wyzwiał D. na pojedynek.

Wyzwany oświadczył świadkom, iż pojedynek przyjmuje, ale... amerykański.

Świadkowie wiadomość tę J. zakomunikowali, oświadczając, iż gdyby J. na to się zgodził, oni żadnego pośrednictwa przyjąć nie chcą.

Początkowo J. nie przystawał na pojedynek amerykański, w końcu jednak widocznie porozumiał się z D. listownie i obaj we wtorek zeszli się w pewnej cukierni dla rozegrania trzech partji w bilard...

Przegrywający dwie partje winien był sobie w ciągu 24 ch godzin odebrać życie.

Ten, który był obrażonym i zmuszonym do wstępnego pojedynku, przegrał...

W dniu onegdajszym J. po napisaniu listów do rodziny i kolegów zażył w mieszkaniu swoim kwasu siarczanego.

Czy jednak rozczył był za słaby, czy też organizacja J. tak silna, dość, iż otruty leżał godzinę w strasznych cierpieniach, śmierć jednak nie przychodziła.

Na szczęście zjawia się w mieszkaniu J. jeden z kolegów, przysłany przez pryncypała, zdziwionego, iż J. nie przychodzi do sklepu.

Kolega, który był świadkiem wyzywającym D., widząc nieprzytomnego J. wszystko teraz zrozumiał, a list zaadresowany do niego lepiej to jeszcze objaśnił.

Wezwano przedewszystkiem lekarza, który przy zastosowaniu energicznych środków, zwłaszcza, że dawka była dość słaba, zdołał J. uratować.

Przeciwnik J., ów D., dowiedziawszy się o skutku pojedynku, wyjechał wczoraj z Warszawy...

= Niemła przygoda.

W domu pod nrem 29 na Zielnej stróż miejscowy oczyszczając ustęp otworzył ruchomą podłogę i później wyszedłszy zapomniał zamknąć klapy.

Na to nadszedł lokator domu Berek E. i w ciemności nie widząc otworu, wpadł w dół głęboki.

Niewiele już brakowało żeby E. postradał życie i tylko wysokiemu wzrostowi zawdzięcza swoje ocalenie.

Krzyk E. nieprędko usłyszano i dopiero w dobry kwadrans później wydobyto go z niemilej pułapki.

Stróż za niedbalstwo pociągnięty został do odpowiedzialności sądowej.

= Bójka.

Na placu Grzybowskim Josek S., w kłótni z Izraelem C., zranił go niebezpiecznie kamieniem w twarz.

Izrael C. utracił wskutek tego prawe oko

= Nagła śmierć.

Na Marszałkowskiej pod nrem 44 zmarł nagle Bogdan T. subiekt sklepu wódek, zajęty swoją czynnością sklepową.

Przyczyna śmierci niewiadoma.

= Samobójstwo.

Zamieszkały na Czerniakowskiej pod nrem 53 Stanisław K., żołnierz dymisjonowany powiesił się na parkanie otaczającym powyższą posesję.

Samobójca liczył 45 lat wieku, a powodem odebrania sobie życia była choroba umysłowa, nabyta z przyczyny rany w głowie odniesionej w czasie ostatniej wojny.

= Dla biednych chorych.

Z Buska otrzymujemy następującą korespondencję:

„W mieście naszym w pobliżu zakładu wód mineralnych znajduje się szpital św. Mikołaja, przeznaczony dla niezamożnych chorych, a chociaż z miejsce w szpitalu (128) mogą korzystać wszyscy biedni w Królestwie potrzebujący leczenia wodami buskimi, mało kto wie o tej uldze, wobec tego, iż władze miejscowe nie czynią nigdy żadnych ogłoszeń.

Skuteczność wód buskich w wielu chorobach jest wielka, biednych zaś ludzi w kraju nigdy niebraknie, dziwnie więc przedstawia się fakt, iż w roku zeszłym z połowy bezpłatnych miejsc w szpitalu nikt niekorzystał.

Cała formalność starania się o przyjęcie polega na złożeniu świadectwa ubóstwa (podpisy dwóch obywateli i poświadczenie władzy policyjnej) i choroby oraz podania na imię gubernatora kieleckiego.

Tu nadmienić należy, iż podanie z dołączeniem wskazanych świadectw winno być przesłane najpóźniej do dnia 15-go kwietnia n. s., gdyż później nadsyłane prośby niebędą uwzględnione.”

= Szlachetny pojedynek.

Mamy du zanotowania godny naśladowania pojedynek.

W miechowskiem z powodu sporu o młodą osobę dwu zapaśników chciało się targnąć na własne życie...

Rozumni proboszcz interwenjując, już po wyzwaniu, zachęcił tych panów, aby, zamiast narażać się na postrzał, pielęgowali na zmianę chorego na tyfus kapłana.

Propozycję przyjęto.

Jeden z zapaśników leżał sam na łożu boleści, dziś jednak, gdy niebezpieczeństwo minęło, wdzięcznym jest, iż naraził życie w dobrym celu, chociaż za blachą sprawę!

= Niemcy kowieńscy.

„Z Kowna pisze korespondent nasz co następuje: Niemcy dają dobry przykład mieszkańcom naszym.

Bawią się, nie zapominając o braci uboższej...”

W dniu 30-ym z. m. odbył się w Kownie teatr amatorski na rzecz szkoły parafjalnej, istniejącej przy miejscowym zborze ewangelicko-augsburskim. Odegrano w języku niemieckim trzy jednoaktówki.

W antraktach pokazywano żywe obrazy.

Biedni zyskali kilkaset rubli.

Doprawdy, naśladowujemy niemców!*

= Napad.

Rządca jednego z majątków w lubelskiem, p. Z., wracając do domu zatrzymał się w Lublinie i tu niespodziewanie spotkał dawno niewidzianego brata.

Skutkiem tego p. Z. odesłał konie na wieś, a sam zatrzymał się w mieście.

Pod Konopnicą na wracającego furmana napadli robusie, którzy widocznie dobrze byli poinformowani o podróży p. Z.

Rozgniewani z powodu dożnanego zawodu łożnicy obili furmana i sami umknęli.

P. Z. przypadkowi zawdzięcza swoje ocalenie.

= Epizootia.

W powiecie borysowskim, w majątku S., padło w ciągu dni kilku pilkanaście sztuk bydła.

Przerazona właścicielka wezwała weterynarza.

Rewizja wykazała, iż przyczyną choroby bydła było siano zezerniałe i na wół zgaiłe, z powodu dżdżystego lata r. z.

W ogóle brak siana dobrego i karmu dla bydła dotkliwie w stronach borysowskich uczuwać się daje.

— Kasa zaliczkowo-wkładowa emerytów warszawskich z powodu, iż pensje emerytalne za miesiąc marzec r. b. wypłacane będą przez kasę gubernjalną warszawską dopiero w d. 15-ym kwietnia r. b. postanowiła dla przyjscia z pomocą swoim dłużnikom złożyć zaliczenia na też pensje emerytalne w dacie przedświątecznej, a mianowicie w dniu 5-m kwietnia r. b. od godz. 11-ej rano. Nadmieniam przytem, że dnia 9-go kwietnia, w wielką środę, nie będą się odbywać zwykle czynności w kasie, lecz dopiero dnia 16-go kwietnia o godzinie 12-ej w południe.

NEKROLOGJA.

† Ś. p. Marcella z Daleszyńskich 1-go ślubu Daleszyńska 2-go **Kneuse**, przeżywszy lat 65, w dniu wczorajszym o godzinie 8 i pół wieczorem zakończyła życie. O nabożeństwie żałobnem oraz o dniu wyprowadzenia oddzielne zawiadomienia i klepsydry donoszą.

† Ś. p. Bogdan **Trapszo**, b. urzędnik kolei nadwiślańskiej, po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, opatrzonej św. sakramentami, przeniósł się do wieczności w dniu 2 kwietnia r. b., przeżywszy lat 32. Pozostałe w smutku siostry z familją zapraszają krewnych, przyjaciół i kolegów na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające dnia 5 b. m., w kościele św. Krzyża, o godzinie 10-ej zrana, oraz na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 4-ej po południu, na cmentarz pewązkowski. —1216—

† Dnia 5 kwietnia w sobotę, jako w dziewiątą rocznicę śmierci ś. p. Bolesława **Trawińskiego**, odbędzie się w kościele św. Antoniego, nabożeństwo, o godzinie 9-ej zrana. —1214—

† W sobotę, dnia 5 kwietnia, jako w dniu bolesnej rocznicy śmierci ś. p. Zuzanny z Bełzów **Bielskiej** i wnuczki jej ś. p. Juli **Karpowicz**, odprawione zostaną msze św. żałobne, w kościele św. Józefa Oblubieńca N. M. Panny na Krakowskim-Przedmieściu obok skweru, o godzinie 8-ej i 9-ej zrana, na które w wiecznym smutku pozostała rodzina zaprasza. —392—

TELEGRAMY

„KURJERA WARSZAWSKIEGO“.

Wiedeń 3-go kwietnia.

Rada państwa odroczyła się na ferje świąteczne do d. 25-go b. m.

Wiedeń 3-go kwietnia.

Praska *Politik* pisze z powodu rozwiązania tamtejszej izby handlowej: „Nowa (oktrojowana przez rząd; przyp. red.) ustawa wyborcza dla izby handlowej znosi twierdzc zermanizacji. Na miejscu jej

